

TOIMITTAJALTA

Helmikuun 17 p:nä tänä vuonna täyttää *Charles Webster Leadbeater* 76 vuotta. Hän on siksi tunnettu teosofinen kirjailija ja selvänäköinen tutkija, että Ruusu-Ristillä okkultisena aikakauskirjana on täysi syy toivottaa hänelle onnea hänen syntymäpäivänään. Sitä paitsi Mr. Leadbeater kuuluu niihin ulkomaalaisiin teosofeihin, joihin minä nuoruudessani ihastuin ja joille aina säilytän rakkaan paikan sydämessäni, joskin mielipiteet ja näkökannat tärkeissä kysymyksissä myöhemmin ovat kulkeneet eri suuntiin. En ole koskaan rakastanut käännöstyötä, mutta kun Skandinaavian Teosofinen Seura v. 1903 pyysi minua kääntämään ruotsiksi C. W. Leadbeaterin vastikään ilmestyneen laajahkon teoksen *The other side of death* (Kuoleman tuolla puolen), ryhdyin heti innolla ja ilomielin työhön, – niin suuresti ihailin tekijän korutonta ja vilpitöntä tyyliä.

Mr. Leadbeaterista kirjoitin kerran seuraavasti:

Kun Charles Leadbeater tässä ruumistuksessa tutustui teosofiaan, oli hän pappismies Englannin kirkossa. Hän oli omien sanojensa mukaan silloin alkanut „ajatella asioita, joita ei ole hyvä ajatella, jos mieli pysyä oikeauskoisena“. Hän oli tämän ajattelunsa nojalla kadottanut uskonsa kirkonoppiin. Hän ei kuitenkaan vajonnut suorastaan materialismiin, koska oli heittäytynyt spiritismiä tutkimaan ja huomannut, että jotkut uskonnolliset opit olivat tosia, vaikka toiset sotivat järkeä vastaan. Hän tiesi omien havaintojensa nojalla, että ihmisestä oli jotakin olemassa kuoleman jälkeen ja että materialismi siis siinä kohden erehtyi. Mutta hän ei spiritististen tutkimusten nojalla voinut laatia itselleen yhtenäistä maailmankatsomusta, ei arvostella muita uskonnollisia oppeja pätevillä perusteilla. Silloin hänen käteensä sattuiivat Mr. Sinnetin ensimmäiset teosofiset kirjat, ja Charles Leadbeater tiesi heti löytäneensä tien, jota kulkien kaikki selvenisi.

Hän liittyi Teosofiseen Seuraan, jätti asemansa kirkossa v. 1884 ja matkusti madame Blavatskyn kanssa Lontoosta Indiaan. Hän tahtoi vain palvella löytämänsä totuuden asiaa eikä hänellä silloin vielä ollut aavistustakaan siitä, että voisi itse kehittyä pitemmälle tässä elämässä.

Karma oli kuitenkin määrännyt toisin. Indiassa hän sai tavata muutamia suuria opettajia ja heiltä ja heidän opetuslapsiltaan hän sai paljon oppia. Vihdoin häntä myös opastettiin kohottamaan tajuntansa ylemmille

tasoille, ja kun hän oli suorittanut vaaditun valmistustyön, kehittyi hänessä astraalis-mentaalinen selvänäköisyys. Tästä hän itse sanoo:

„Jokainen, joka on valmis tekemään työtä sen eteen, niinkun minä olen tehnyt, voi päästä tietämään, niinkuin minä tiedän, että luonnon tasot ovat varmoja tosiasioita, hän voi tietää, että opit kuolemanjälkeisistä tiloista ovat tosia, sillä hän saa nähdä ja puhua n. s. vainajien kanssa heidän omalla tasollaan; ja häntä tyydyttää paljon enemmän tällainen kohoaminen heidän tasolleen kuin (spiritistinen) tapa vetää heitä takaisin alas fyysilliselle tasolle materialisatsionin välityksellä. Hän voi tietää jälleensyntymisen suuret tosiasiat, sillä hän voi oppia luomaan katseensa omiin menneisiin elämiinsä, jotka ovat hänen edessään kuin kirjan lehdet. Hän voi ilman vähintäkään epäilystä huomata tosiksi kehityksen ja jumalallisen oikeuden mahtavat lait. Kaikkia näitä asioita minä itse tiedän personallisen havainnon nojalla, ja samaten voi kuka tahansa, joka tahtoo yrittää ja astua tielle. En väitä, että se olisi helppoa; en väitä, että sitä voisi tehdä nopeasti, mutta minä sanon että monet ovat sen tehneet ja että jokaisella ihmisellä on voimat uinuvina sisässään ja että jokainen voi onnistua, jos hän tahtoo.“

Kuinka suureksi avuksi Mr. Leadbeaterin jalojen ja uhrautuvaisten ponnistusten jälkeen saavuttama selvänäköisyys onkaan ollut! Lukuunottamatta lukemattomia yksityistapauksia, jolloin hän on kyennyt auttamaan sekä „eläviä“ että „kuolleita“, ovat hänen personallisiin tutkimuksiin ja havaintoihin perustuvat kirjansa olleet omiansa sekä selvittämään ja valaisemaan teosofisia oppeja että laajoissa piireissä herättämään intoa ja uskoa teosofiseen maailmankatsomukseen.

Noin kirjoitin tammikuussa 1910. Vuonna 1911 pantiin alulle Idän Tähti-liike, v. 1913 ilmestyi Besant-Leadbeaterin kirja *Man, whence, how and whither?* (Ihminen, mistä ja miten?), v. 1914 alkoi maailmansota ja julmat teosofiset viittaukset Saksan kansan mustuudesta – ja allekirjoittanut samoinkuin moni muu teosofinen tutkija oli pakoitettu tarkistamaan käsityksiään selvänäköisyyden y. m. psyykkisten kykyjen kantavuudesta ja luotettavuudesta. Kun tämän tarkistelun nojalla jouduin johtopäätöksiin, jotka tekevät minut skeptilliseksi selvänäköisten tiedonantojen ja lausuntojen suhteen, ovat jotkut ystävät luulleet, että uskonpuutteeni koskee asianomaisia selvänäkijöitä itseään, että epäilen heidän vilpittömyyttään ja asetun arvostelevalle ja tuomitsevalle kannalle heidän itsensä suhteen.

Niin ei ole asianlaita. Mitä nyt erikoisesti Mr. Leadbeateriin tulee, en ole koskaan epäillyt hänen *bona fides*'tään. Kaikista hänen kirjoituksistaan uhkuu rehellinen ja vilpiton henki. Ei hän halua ketään nenästä vetää. Näkyihinsä ja kokemuksiinsa hän itse epäilemättä uskoo. Ei liioin pälkähtäisi päähäni epäillä Mr. Leadbeaterin kykyjä, hänen selvänäköisyyttään semmoisenaan. Hän on minun silmissäni aikamme ihmeellisimpiä klärvoajanteja, täydellinen spesialisti henkimaailman astraalis-mentaalisten ilmiöiden alalla. Hän on kuin nykyajan Svedenborg. Hän on – kuten saksalainen filosofi, kreivi Kayserling sanoo – älyltään liian yksinkertainen keksiäkseen itse näkyjään. Hän on tieteellinen tutkija pikemmin kuin filosofi. Hän vaeltaa näkymättömässä maailmassa, tekee havaintoja, kerää tosiasioita väsymättömänä, ututterana, aina uteliaana, mutta hän ei ole kyllin terävä älyltään, kyllin filosofinen mieleltään osatakseen aina arvostella näkemiään. Hän tekee ehkä liian nopeasti johtopäätöksiä, hän yleistyttää liian äkkiä – niinkuin tieteelliset tutkijat tekivät sommitellessaan kokoon materialistisen maailmankatsomuksen. Charles Leadbeaterin filosofiaa saattaisi ehkä nimittää astraaliseksi materialismiksi eli positivismiksi, joka varhemmissa kirjoissa oli ylen viehättävä ja herttainen, mutta joka hänen myöhemmissä näyissään on välistä himmentänyt henkistä tajuntaa.

Niinpä toteutuu C. W. L:nkin suhteen, ettei kukaan teosofeista ole kaikkietäväinen. Tästä hän samoin kuin H. P. B. ja A. B. y. m. onkin varoittanut Teosofisen Seuran jäseniä. Mutta ihmiset heikkoudessaan ja tietämättömyydessään luovat itselleen auktoriteetteja. On niin turvallista uskoa, että se tai se „suuri salatieteilijä“ tietää. Mihinkä joutuisimme, jollemme kehenkään saisi luottaa? huudahtavat totuuden etsijätkin, vaikka heidän pitäisi ymmärtää, ettei personallista luottamuksen puutetta osoita se, ettei pidä toisen jokaista sanaa Jumalansanana. Sanoi ja opettihan Buddhakin, ettei meidän tule uskoa mihinkään, jota ei järkemme täysin ymmärrä, jota ei sydämemme täysin hyväksy. Miksikä siis uskoisimme selvänäkijän sanoihin, kun hän väittää, että Saksan kansa maailmansodan aikana oli „mustien“ vallassa, Englannin ja Ranskan kansat taas „valkoisten“ ohjaamina? Sanoohan järkemme, että semmoinen „näky“ on aito liittolaiskansallinen perustuksiltaan, vailla sitä veljesrakkautta, jonka avulla yksin totuus tajutaan. Ja minkätähden uskoisimme fantastisiin ja lapsellisiin kertomuksiin „Alcyonen“ menneistä elämistä, joissa Alcyone on ollut tekemissä maailman kaikkein suurimpien henkilöiden ja mestarein

kanssa? Sanoohan inhimillinen sydämemme, että kun rakastamme ja ihailemme jotakin henkilöä, uskomme hänestä vaikka mitä kaunista ja hyvää; kun lisäksi psyykinen kyky laskee mielikuvituksen lentoon, kasvaa ihailemamme ystävä minkälaiseksi satusankariksi tahansa.

Onhan tuo kaikki vaaratonta, jos me vain pysymme järjissämme. Mutta enemmän hyötyä olisi selvänäköisistäkin kyvyistä, jos niillä koetettaisiin ottaa selvää todella tärkeistä ja läheisistä asioista. Siinä suhteessa kuitenkin arvostelu vaikenee, sillä kukin elävä ihminen tietää itse, kuinka hän kykyjään käyttää. Ehdotin kerran kirjeessä Mr. Leadbeaterille, että hän tutkisi muuatta jännittävää ihmisen sielua ja ruumista koskevaa kysymystä. Tämä tapahtui muistaakseni v. 1908. Mr. Leadbeater vastasi, että hänen mielestään oli paljon tärkeämpiä asioita tutkittavana. No niin, sehän oli hänen asiansa. Uskoin kuitenkin, että ehdottamani kysymyksen perusteellinen tutkiminen olisi auttanut monta teosofia ja estänyt monta kriisiä Teosofisen Seuran historiassa. Nyt ymmärrän, että Mr. Leadbeater ei osannut ryhtyä semmoiseen tutkimukseen. Psyykkiset kyvyt riippuvat suuressa määrin ihmisen luonteesta, hänen „personallisesta yhtälöstään“. Tutkittavan aiheen täytyy häntä miellyttää, huvittaa, herättää hänen uteliaisuuttaan. Jos hän mitä kammoo tai pelkää, ei hän kykene sitä selvänäköisesti tutkimaan, niin kauan kuin ei hänen henkinen minänsä ole lähellä mestariutta.

Että näin pitkälti olen kirjoittanut Mr. Leadbeaterista, todistakoon lukijalle, kuinka mielenkiintoinen ilmiö hän minun silmissäni on, kuinka suuresti häntä ihailen ja kunnioitan. Hän on niitä marttyyriteosofeja, joita on paljon paneteltu, paljon epäilty, paljon vihattu. Sen kaiken johdosta uskon mielelläni niitä hänen ystäviään, jotka tuntevat häntä, ovat eläneet ja työskennelleet hänen parissaan ja vakuuttavat, että hän on harvinaisen puhdas, lapsellinen ja vilpitön ihminen.

*

Eräs ystävä, vanha teosofi ja Ruusu-Ristin jäsen kirjoittaa minulle:

„Rakkaan Ruusu-Ristin sain tänä iltana ja luin myöskin artikkelia Tien varrelta, jossa tehtiin selkoa keskustelusta Ruusu-Ristin ryhmäkokouksissa uskonnonvapauslaista.

„Olen sitä mieltä, että julkisesti en voi erota kirkosta, ennenkuin joko Ruusu-Risti tai mieluummin kaikki teosofiaa harrastavat seurat muodostavat oman seurakunnan. Se ei olisi mikään mahdottomuus, jos

jokainen jäsen maksaisi seurakuntansa osastolle (Ruusu-Ristille, Teosofiselle Seuralle j. n. e.) sen mukaan kuin nyt kirkolle. Arvelen näitten seurojen nykyisen jäsenluvun noin 1000 hengeksi, ja niin pieniä seurakuntia on kyllä Suomessa. Villiksi en minä eikä perheeni rupea. Elleivät suomalaiset teosofiaa harrastavat seurat voi tehdä työtä yhteisymmärryksessä, pyyhkikööt pois yleisen veljeyden lipustaan, – mitä se siellä tekee, kun sitä ei käytännössä ole kumminkaan.

„Ellemme ole uudelle laskeneet perustusta, älkäämme vanhaa repikö. Otanpa omasta kohdastani esimerkin. Meillä on nyt vastasyntynyt tytär. Jos veisimme sen vain rekisteröitäväksi ja antaisimme sille jossain kahvikekkereissä tai muussa tilaisuudessa nimen, niin lapsi kasvaisi ja tulisi kouluun ja kutsuttaisiin, niinkuin minun pikkuserkulleni kävi, pakanaksi toverien kesken. Minusta olisi kirkollisten seremonioiden sijalle hankittava vastaavia, meidän käsityskannallemme sopivia juhlamenoja. Ellei lapsi itse ymmärtäisikään mitään kastetoimituksesta, täytyy sillä sentään olla joku merkitys, kun se kastetaan Isän, Pojan, Pyhän Hengen ja Jeesuksen nimeen . . .“

Tämä kirje ei kaipaa kommentaarioita, koska jokainen lukija itse ajattelee ajatuksiaan sen johdosta. Pelkään sittenkin, että yhdyskunnan muodostaminen vielä tuottaisi hankaluuksia, sillä meidän teosofimme, antroposofimme ja ruusuristiläisemme eivät asu yhdessä paikassa, vaan ovat siroiteltuina ympäri Suomen. Eri paikkakunnilla pitäisi siis olla paikalliset seurakunnat kanslioineen ja virkailijoineen. Omien juhlamenojen käytäntöönottoa voimme taas suunnitella yhdyskunnasta riippumatta. Semmoisia voimme toimeenpanna omassa piirissämme.

Epäilemättä yhdyskunta-aatteella on viehätyksensä, kiehtova voimansa. Mutta toiselta puolen totuuden hengellä on taipumus kaikkoa ja paeta, kun se sidotaan muotoihin. Historia on sen näyttänyt – eikä kuitenkaan henki tule toimeen ilman muotoa. Tulevaisuus siis näyttäköön, kuinka käy meidän seurakunta-aattemme.

*

Eräs toinen ystävä kirjoittaa:

„Lukiessani Ruusu-Ristiä heti ensimmäisellä sivulla pysähdyin erääseen kohtaan, josta en ole oikein selvillä. Toivotte Ruusu-Risti seuralle lahjoja. Onko oikein toivoa lahjoja? Itse puolestani en sitä ainakaan toistaiseksi

hyväksy. Mielestämme saamme pyytämättämmeekin lahjoja, jos olemme niitä ansainneet. Jos taas pyydämme, niin ehkä saamme, mutta olemmeko kypsyneet niitä hyödyllisesti käyttämään? En muutenkaan hyväksy tuollaista toivomista. Sehän on joltakin toiselta pyytämistä. Jos pyyntömme kohtaa heikon olennon, niin me sillä tavalla otamme häneltä hänen omaansa itsensä välityksellä. Yhdeksännessä käskyssähän meitä kielletään himoitsemasta (s. o. toivomasta) mitään, mikä on toisen omaa, vaan auttamaan, että hän saisi omansa pitää. Tällä tavalla allekirjoittanut ajattelee lahjojen toivomisesta. Ehkä joku muu osaa siitä ajatella kauniimmin.“

Täytyy myöntää, että olen täydellisesti kirjeenvaihtajani kannalla. Lahjojen pyytämistä itselleen en hyväksy muuta kuin suurimmassa hädässä. Viittaukset ja toivomuksetkin semmoiseen suuntaan ovat „isästä itsekkyydestä“ kotoisin. Kuitenkin toivon ja uskon, ettei kukaan lukija minua niin käsittänytkään. Mitäpä minä olisin omaa personaani ajatellut? En edes ajatellut Ruusu-Risti-seuraa semmoisenaan. Sanoinkin nimenomaan, että ajattelin seurakunta-asiaa ja tulevaa opistoa, jossa kasvatettaisiin seurakunnan palvelijoita. Minulle persoonallisesti seurakunta ei ole välttämätön, mutta ken tietää, mitä tulevat polvet kaipaavat?

En niin ollen pidä lainkaan tyhmänä sitä ajatusta, että Ruusu-Risti voisi perustaa rahaston, jonka varoja säilytettäisiin tulevia tarpeita varten.

*

Veli J. R. Hannula, joka väsymättömänä kiertää maita ja mantereita, kylväen hyvän sanoman siemeniä milloin kiitolliseen, milloin kiviseen maaperään, aikoo tänä keväänä julkaista uuden teoksen, tutkimuksen vanhan testamentin *Adamista, Kainista ja Tubal-Kainista*. Olen lukenut kirjan käsikirjoituksena ja tiedän sen olevan nerokkaan ja valaisevan.

Allekirjoittaneelta lienee tuskin odotettavissa mitään kirjaa ennen syksyä, mutta ehkä silloin pari kolmekin, jos Karma suo terveyttä ja voimaa kesäksi.

*

Lausun tässä vilpittömät ja sydämelliset kiitokseni niille monille ystäville Suomessa ja Amerikassa, jotka ovat ilahduttaneet minua rohkaisevilla, rakkautta uhkuvilla ja työtäni hyväksyvillä kirjeillään.

(Ruusu-Risti, Helmikuu 1923, s. 43-50)